

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОСОБИСТОСТІ ВІДПОВІДНО ДО ЇЇ ПСИХОЛОГІЧНОГО ТИПУ

Концепція психотипів була створена П. Б. Ганнушкіним, і спершу застосовувалась у психіатрії для пояснення видів психопатії. Далі вона була використана К. Леонгардом для створення класифікації акцентуації характеру людини. І нарешті, на основі даної концепції М. Є. Бурно ввів поняття “малюнок особистості”, за допомогою якого з'явилася можливість класифікувати риси особистості та способи її поведінки на психологічні типи в межах психічної норми [1]. Термін “психотип», за М. Є. Бурно, пояснюється як певний набір рис характеру, патернів поведінки, способів реагування та звичок людини.

Люди, в залежності від притаманного їм психологічного типу, вирізняються певними особливостями в побудові взаємостосунків, у ставленні до речей, власного здоров'я, способами мислення, звичками та манерами вдягатися. Кожен із психотипів по-різному проявляється в різних життєвих обставинах. У нашій роботі ми розглянемо, як людина, маючи конкретний психологічний тип, виявляє себе в професійній діяльності, та що допомагає їй досягти ефективності в роботі [2].

М. Є. Бурно виділяє 12 психотипів особистості [1], але ми розглянемо особливості діяльності лише основних, найбільш поширених особистісних психотипів, за автором: паранояльного, епілептоїдного, істероїдного, гіпертимного та шизоїдного.

Особистості з паранояльним психотипом [1] властива надзвичайна цілеспрямованість в роботі, для неї більш важливий результат, ніж процес. Для досягнення власних цілей в діяльності вона може вдаватися до інтриг, обману, нехтувати договором. Така людина дуже енергійна та активна, працює майже без відпочинку. Є досить авторитарною, прагне до влади, не вміє підпорядковуватись. Вимоглива в роботі, як до себе, так і до підлеглих. Є генератором та втілювачем ідей. Дана особистість досягає успіху завдяки притаманній їй завзятості та систематичності в справах, високому рівню спрямованості на результат своєї діяльності.

Людина з епілептоїдним психотипом [1] відповідальна та вимоглива до себе в роботі. Енергійна і здатна працювати протягом тривалого часу без відпочинку. Не прагне до влади, але схильна повчати своїх співробітників,

критикувати та контролювати їх діяльність. Працює строго за інструкціями та правилами, такій людині важко пристосуватися до нововведень в роботі. Досягає ефективності в діяльності за рахунок властивого їй високого рівня вольової саморегуляції, самоорганізованості, відповідальності, уважності до дрібниць.

Особистість з істероїдним психотипом [1] активна в роботі, але не здатна ефективно працювати протягом тривалого часу. Така людина часто виступає ініціатором та генератором ідей, здатна повести за собою інших. Досягає успіху в роботі завдяки розвиненій емпатії до настрою ділових партнерів та вмінням швидко пристосуватися до зміни ситуації. Вона є блискучим оратором та сугестором.

Людина з гіпертимним психотипом [1] володіє низьким рівнем вольової саморегуляції, тому їй складно виконувати виробничі завдання і досягати намічених цілей діяльності. Відповідно до цього така особистість є малопродуктивною в роботі. Вона проявляє неорганізованість та недисциплінованість. Але якщо справа її захопить, то дана особистість може виявити надзвичайну активність, креативність та рішучість в її виконанні.

Людина з шизоїдним психотипом [1] часто проявляє неорганізованість в роботі, але вона здатна глибоко зануритись в поставлене перед нею завдання, особливо, якщо воно пов'язане з інтелектуальною активністю та досягти найвищого рівня його виконання. Така особистість ефективно працює в сферах науки. Завдяки високорозвиненому мисленню, нонкомформності, креативності та кмітливості дана людина часто виступає в ролі винахідника, відкривача, розробника теорій та концепцій.

Отже, ефективність роботи людини обумовлена особливим набором якостей, характерним для психологічного типу, до якого вона належить. Тому керівникові при розподілі певного типу виробничих завдань важливо враховувати особливості психотипу кожного з працівників і, відповідно до цього, для забезпечення ефективної професійної діяльності людини використовувати позитивні якості та властивості психологічного типу, який їй притаманні.

Список літератури

1. Бурно М. Е. О характерах людей / М. Е. Бурно. – М: Академический Проект, 2016. – 640 с. – (Психологические технологии).
2. Егидес А. П. Как разбираться в людях, или Психологический рисунок личности / А. П. Егидес. – М: АСТ, 2008. – 320 с. – (Практическая

психология).

*Науковий керівник: Бондар Л.В.,
канд. психол. наук, доцент*